

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/54/06
Rady Gminy Wielgomłyny
Z dnia 16 marca 2006 roku

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
NA LATA 2006 - 2011

WSTĘP

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Wielgomłyny wytycza kierunek działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, wskazuje na ich niezaspokojone potrzeby, zajmuje się też tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Strategia uwzględnia w szczególności programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które mają na celu wspieranie grup szczególnego ryzyka prowadząc do ich integracji.

Stanowi uzupełnienie „Strategii Rozwoju Gminy Wielgomłyny”

Gminna strategia jest zgodna z programem „Polityki Prorodzinnej Państwa”, który został przyjęty w 1999 roku przez Radę Ministrów. Program ten podkreśla konieczność stwarzania szans dzieciom i młodzieży oraz zapobiegania marginalizacji rodzin, poprzez między innymi:

- poprawę kondycji finansowej rodzin, poprzez zwiększenie ich własnej aktywności oraz udzielanie materialnego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji;
- poprawę warunków mieszkaniowych;
- wychowanie młodego pokolenia – pomoc rodzinie, zwiększenie wychowawczej roli szkoły, zwiększenie dostępności młodzieży do szkół średnich i wyższych, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży;
- poprawę stanu zdrowia rodzin z uwzględnieniem edukacji ekologicznej, zdrowotnej i promocji zdrowia;
- pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi, działanie na rzecz usuwania barier architektonicznych i urbanistycznych, pomoc finansowa, stworzenie warunków do udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- opiekę nad dzieckiem, w tym formy opieki pozarodzinne, jak świetlice, kluby, rozwijanie form rodzinnej opieki zastępczej;
- pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcjami.

Strategia jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, a szczególnie z :

1. Zasadą pomocniczości – struktury wyższe (władza) nie powinny wyręczać struktur niższych, czyli osób i rodzin, grup i społeczności lokalnych w tym, z czym mogą sobie poradzić we własnym zakresie. Władza ma pobudzać, wspomagać i wspierać, pozwolić na świadome działanie.
2. Zasadą partycypacji społecznej i współodpowiedzialności – włączenie obywateli w rozwiązywanie lokalnych problemów, zaspakajaniu istniejących potrzeb. Bardzo istotny staje się aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwaniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych. Zadaniem sił zewnętrznych winno być wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Podjęmowanie przedsięwzięcia w strategii będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na scenie publicznej (zasoby ludzkie i instytucjonalne):

- nieformalnych, czyli bliższa i dalsza rodzina, sąsiedzi, przyjaciele;
- instytucji publicznych rządowych i samorządowych;

- organizacji pozarządowych;
- biznesu.

Działania będą prowadzone na trzech poziomach:

- I. profilaktyki – to działanie priorytetowe;
- II. pomocy doraźnej – świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych;
- III. długofalowych programów naprawczych – rozwiązanie bądź zminimalizowanie problemów społecznych i lokalnych.

Działania będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem wykluczenia to:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujących się poza rodziną;
- osoby długotrwale bezrobotne;
- osoby samotnie wychowujące dzieci;
- ofiary patologii życia rodzinnego;
- osoby o niskim poziomie wykształcenia;
- osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych;
- przewlekle chorzy i osoby niepełnosprawne, chorzy psychicznie;
- starsze osoby samotne;
- osoby opuszczające zakłady karne;
- rodziny z dziećmi.

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności. Celem podejmowanych działań będzie nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji rodzin, ale także usuwanie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu. Działania z zakresu pracy socjalnej będą polegały na udzielaniu pomocy wszystkim tym, którzy nie posiadają środków do egzystencji godnej człowieka.

Na pojęcie „egzystencji godnej człowieka” składa się pięć podstawowych składników:

1. egzystencja w sensie fizycznym to dostęp do dóbr i usług niezbędnych dla zdrowia jednostki oraz zdrowia osób pozostających na jej utrzymaniu, zapewnienie odpowiednich warunków życia (żywność, odzież, mieszkanie, bezpieczeństwo fizyczne);
2. egzystencja w sensie ekonomicznym to posiadanie wystarczających środków materialnych;
3. egzystencja w sensie emocjonalnym to poczucie szczęścia i dobrobytu w stopniu pozwalającym na uwolnienie jednostki z destrukcyjnych stanów emocjonalnych, które są przeszkodą w normalnym codziennym życiu i stwarzają zagrożenie dla zdrowia.
4. egzystencja w sensie politycznym to posiadanie wystarczających możliwości i bezpieczeństwa politycznego, by zapewnić sobie i swoim bliskim szanse egzystencji w sensie fizycznym, ekonomicznym, emocjonalnym i społecznym.
5. egzystencja w sensie społecznym to posiadanie zakresu umiejętności społecznych potrzebnych do tworzenia stałych, harmonijnych i korzystnych interakcji z innymi osobami, unikanie naruszania praw innych ludzi, wnoszenie własnego wkładu w ciągłe stabilizowanie i podtrzymywanie ładu społecznego.

Bibliografia:

- Program „Polityka Prorodzinna Państwa” na lata 2000-2010 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 3 listopada 1999 roku.
- Zeszyt Pracy Socjalnej nr 1.

DIAGNOZA

PRZEDMIOT I ZAKRES DIAGNOZY

Do prac nad gminną strategią rozwiązywania problemów społecznych wykorzystano wyniki analiz prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgomłynach z ostatnich lat. Analizie podlegały problemy i potrzeby zgłaszane przez klientów ubiegających się o pomoc. Przedmiotem diagnozy były problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, czyli: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, samotne wychowywanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostki i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych, wyrównywania różnic socjalnych oraz zapobieganiem powstawania niekorzystnych zjawisk.

POTRZEBY I PROBLEMY MIESZKAŃCÓW

Gmina Wielgomłyny jest typowo wiejską gminą. Położona jest w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego. Pod względem administracyjnym od 1999 roku jest jedną z 177 gmin należących do województwa łódzkiego. Jak wynika z danych Urzędu Statystycznego w Łodzi na terenie naszej gminy zamieszkuje 5099 mieszkańców (podstawowe informacje ze spisów powszechnych – 2002 rok), wśród których:

- 2596 stanowią mężczyźni,
- 2503 kobiety.

W wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) mieszka 1284 osób, w wieku produkcyjnym – 2887 osób, w wieku poprodukcyjnym – 928 osób. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 77 osób w wieku nieprodukcyjnym. Z danych wynika, że dominującą grupą są osoby w wieku produkcyjnym, na kolejnym miejscu znajdują się osoby w wieku przedprodukcyjnym, najmniejszy jest natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że gminę Wielgomłyny można uznać za gminę ludzi młodych.

W gminie Wielgomłyny funkcjonuje 1728 gospodarstw domowych (dane ze spisu powszechnego), w tym:

- * gospodarstwa 1 – osobowe - 438;
- * gospodarstwa 2 – osobowe - 387;
- * gospodarstwa 3 – osobowe - 294;
- * gospodarstwa 4 – osobowe - 272;
- * gospodarstwa 5 i więcej osobowe – 337.

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie wieloosobowym wynosi 3,61, najwięcej jest gospodarstw jednoosobowych, najmniej 4 – osobowych. Mieszkańcy zajmują łącznie 1432 mieszkań na powierzchni 120 km², co stanowi 0,65% powierzchni województwa. Gmina liczy 18 sołectw i 36 miejscowości.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w kraju wpłynęły niekorzystnie na sytuację mieszkańców naszej gminy, poprzez nasilenie się wielu kwestii społecznych. Na uwagę zasługuje tu

rosnące z roku na rok bezrobocie i niekorzystne zmiany na rynku pracy. Zjawisko bezrobocia dotyka wszystkie grupy wiekowe i zawodowe, niezależnie od wykształcenia i płci.

- Definicja bezrobocia.

„Bezrobocie – rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.”

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się kłopoty finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres leczą alkoholem lub nikotyną. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilizacji bezpieczeństwa społecznego.

Dominującą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne i bez prawa do zasiłku. Wynikiem długotrwałego bezrobocia są bardzo poważne zmiany w psychice bezrobotnych oraz ich izolacja społeczna. Dla części z tych osób, bezrobocie staje się w coraz większym stopniu sposobem życia, w związku z czym ich aktywizacja społeczno – zawodowa jest bardzo trudna. Wymaga ona zastosowania zupełnie innych metod pracy oraz poświęcenia znacznie dłuższego czasu, niż dzieje się to w przypadku osób pozostających bez zatrudnienia do 12 miesięcy. Długotrwale bezrobocie stwarza też zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szanse na znalezienie pracy, a tym samym powoduje degradację materialną i społeczną jednostek dotkniętych tym problemem oraz ich rodzin, co z kolei często prowadzi do społecznego wykluczenia.

Szczególnie dotkliwie jest bezrobocie w przypadku osób powyżej 45 roku życia. Długotrwale bezrobocie tej grupy staje się coraz poważniejszą kwestią społeczną. Brak pracy odbiera tym ludziom szansę na godne życie. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby bezrobotne powyżej 45 roku życia mają często za sobą długoletni staż pracy. Dla pracodawców są jednak zbyt zaawansowani wiekowo, by ich zatrudnić, a posiadają zbyt krótki staż pracy lub są za młodzi, by przysługiwały im świadczenia przedemerytalne lub emerytalne. Najbardziej narażone na długotrwale pozostawanie bez pracy są osoby w wieku powyżej 40 roku życia, legitymujące się niskim poziomem wykształcenia i brakiem kwalifikacji.

Równie niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród ludzi młodych do 24 roku życia. Według prognozy, w najbliższych latach wejdą na rynek pracy kolejne roczniki wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych, pozostające jeszcze w systemie edukacji. Jednocześnie przyrost zasobów pracy nie jest równoważony przyrostem nowych miejsc pracy w gospodarce, co może skutkować wzrostem bezrobocia w tej grupie wiekowej. Podjęcie pracy tuż po zakończeniu edukacji sprzyja wykształceniu w młodych ludziach zdolności adaptacyjnych i wzrostowi ich wartości na rynku pracy. Brak takich możliwości wyzwała natomiast negatywne skutki. Wzmacnia poczucie bezsilności i spycha w bierność młodego człowieka, który nie dąży do kontynuacji edukacji i zwiększania swej atrakcyjności na rynku pracy.

Cechą charakterystyczną bezrobotnych jest także niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji, które utrudniają znalezienie pracy. Poziom wykształcenia wpływa również na czas pozostawania bez pracy. Najszybciej znajdują pracę osoby z wykształceniem wyższym. Niskie lub nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy wykształcenie poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne

ze względu na brak wystarczających finansów, bariery przestrzenne i instytucjonalne mają trudności ze zmianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji.

Praca „na czarno” jest dla bezrobotnych często jedną możliwością znalezienia zatrudnienia. Nielegalne zatrudnienie podejmują najczęściej osoby o niskich bądź średnich kwalifikacjach, a występuje ono wśród wszystkich kategorii wiekowych. Bezrobotni podejmują najczęściej nielegalną pracę w sektorze rolnym, budownictwie, przemyśle lekkim. Drobnych usługach, stolarstwie. Główną przyczyną podjęcia tego typu zatrudnienia jest ze strony pracownika chęć poprawy sytuacji materialnej, brak możliwości znalezienia pracy legalnej, natomiast dla pracodawcy obniżenie kosztów pracy. Praca w szarej strefie może wiązać się z trudnymi warunkami, niezgodnymi z normami bezpieczeństwa. Ze względu na obawy pracowników o utratę nawet takiej formy zatrudnienia, trwają oni często w sytuacji uwłaczającej godności, bez ubezpieczenia, bez przyszłości.

Sprawami bezrobocia i przeciwdziałaniem temu zjawisku na terenie Wielgomłynny zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku. Działania tej instytucji nie są jednak do końca skuteczne, ze względu na niewielki przyrost nowych miejsc pracy oraz brak firm realizujących formę zatrudnienia socjalnego, która jest szczególnie korzystna w przypadku osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

RAPORT O STANIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Gminy Wielgomłynny od 1990 roku działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z pomocy społecznej w 2005 roku łącznie korzystało 250 rodzin z następujących form pomocy:

ZADANIA ZLECONE – finansowane z budżetu państwa:

1. Zasiłki stałe – z tej formy pomocy w okresie od 01.01.2005r do 31.12.2005r korzystały 22 osoby na łączną kwotę 67.841,00 zł. Dla 10 z tych osób OPS dodatkowo opłacał składkę zdrowotną zgodnie z obowiązującymi przepisami na łączną kwotę 3.583,00 zł.

ZADANIA WŁASNE – finansowane z budżetu gminy:

1. Z zasiłków celowych w 2005 roku skorzystało 155 rodzin na łączną kwotę 38.187,00 zł. zasiłki głównie były przyznane na żywność, koszty leczenia i zakup leków, opał, zakup obuwia, odzieży itp.
2. Z zasiłków celowych w wyniku zdarzenia losowego skorzystało 7 osób na łączną kwotę 3.114,00 zł. Pomocą tą zostały objęte rodziny, które poniosły stratę w wyniku pożaru.
3. Z zasiłków okresowych korzystały ogółem 82 rodziny na łączną kwotę 67.084,00 zł.(głównie z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby oraz niepełnosprawności). Na ten cel otrzymaliśmy dotację celową z budżetu państwa.
4. Z usług opiekuńczych korzystały 21 osób. Na ten cel Urząd Gminy wydał kwotę 73.817,00 zł.
5. W 2005 roku były także dożywianie dzieci w ramach Rządowego programu „Posiłek dla potrzebujących” we wszystkich szkołach działających na naszym terenie. Było to 199 uczniów i przeznaczono na ten cel kwotę 33.985,00 zł. Dożywianie było prowadzone w formie zup w Publicznym Gimnazjum w Wielgomłynach oraz w PSP Wielgomłynny. Natomiast w PSP Zagórz i Krzętowie dożywianie prowadzone było w formie słodkiej bułki lub kanapki oraz herbaty lub mleka.

W 2005 roku z DODATKÓW MIESZKANIOWYCH skorzystały 3osoby na łączną kwotę 2.030,00 zł.

W ramach ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH w 2005r wypłaconych zostało 12.022 świadczenia na łączną kwotę 965.599,50 zł. W kwocie tej wypłacane były zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, zaliczka alimentacyjna oraz zasiłki rodzinne i następujące dodatki:

1. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
2. dodatek z tytułu urodzenia dziecka;
3. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka;
4. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
5. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego;
6. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania;
7. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej.

Dla 6 osób korzystających z pomocy w formie świadczenia pielęgnacyjnego była opłacana składka społeczna na łączną kwotę 9.287,45 zł.

UZALEŻNIENIA I PROBLEMY Z NIMI ZWIĄZANE

Jedną z poważnych kwestii społecznych, będących powodem problemów osobistych i rodzinnych są uzależnienia od alkoholu i nikotyny.

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Charakteryzują ją przede wszystkim takie zjawiska jak:

- codzienne picie alkoholu w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania;
- regularne, ale ograniczone do weekendów picie dużych ilości alkoholu;
- ciągi picia występujące naprzemiennie z okresami trzeźwości;
- objawy abstynencyjne;
- zmiany tolerancji na alkohol;
- utrata kontroli nad piciem;
- zaburzenia pamięci i świadomości;
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniu od alkoholu możemy mówić wówczas, gdy co najmniej trzy spośród wymienionych objawów występowały, co najmniej 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i zmiennych reakcji zazdrości i rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawiać się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego.

Nadużywanie alkoholu w Polsce jest jedną z głównych przyczyn rozwodów. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych zachowań. W wyniku trudnych doświadczeń życiowych grozi im dezintegracja osobowości manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych.

Sprawami związanymi z problemem uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Wielgomłyny zajmuje się Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która nie zaspakaja

potrzeb w tym zakresie. Ponadto ciągle niedostateczna jest wiedza społeczeństwa z zakresu zdrowego trybu życia oraz szkodliwości nadużywania alkoholu oraz innych używek.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczbie ludzi. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności. Komisję przy ZUS, KRUS, także inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny i umysłowy powoduje trwale lub długotrwałe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryterium.

Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności, z powodu barier architektonicznych i społecznych, nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego oraz przysługujących im praw, co w efekcie prowadzi do ich społecznego wykluczenia.

Podstawa prawno do opracowania gminnej strategii to art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: 1). Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”

METODOLOGIA.

UCZESTNICY.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Dział świadczeń rodzinnych w GOPS.
3. Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Urząd Gminy.
5. Gminny Ośrodek Kultury.
6. Gminny Ośrodek Zdrowia.

GINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Misja.

Wielgomłyny to gmina, która stawia na harmonijny rozwój. Swoim mieszkańcom chce zapewnić jak najlepsze warunki życia oraz umożliwić im realizację planów osobistych, zawodowych i społecznych, poprzez:

- = zapewnienie wszystkim potrzebującym odpowiedniej pomocy finansowej i rzeczowej lub usługowej oraz dostępu do szeroko pojętego poradnictwa;
- = poprawy warunków mieszkaniowych;
- = integrację zawodową i społeczną różnych grup społecznych;
- = przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia;
- = wspieranie grup szczególnego ryzyka i zapobieganie ich społecznemu wykluczeniu;
- = aktywizację społeczności lokalnej;

- = wspieranie lokalnych inicjatyw;
- = szerzenie edukacji ustawicznej;
- = zapewnienie dostępu do informacji i poradnictwa.

Wszystkie działania prowadzone są w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców gminy przy wykorzystaniu istniejącego potencjału ludzkiego i instytucjonalnego.

Celem podejmowanych działań jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz ich zaktywizowanie do włączenia się w rozwiązywanie istniejących problemów.

Podstawowe założenia strategiczne na lata 2006-2011

Większość problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy uznawana jest za problemy społeczne, będące konsekwencjami zakłóceń organizacji życia społecznego. Są to bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, wielodzietność, przemoc w rodzinie. Problemy te nie występują w izolacji od siebie, zachodzi pomiędzy nimi często związek przyczynowo – skutkowy np.: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków utrzymania, ale również pogłębienie i nawarstwienie innych problemów, takich jak: bezradność, izolacja społeczna, uzależniania itp.

Powyższe problemy będą się pojawiać lub pogłębiać na skutek braku zabezpieczenia finansowego. Gwarantem prawidłowego funkcjonowania człowieka jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych – żywność, odzież, mieszkanie wyposażone w podstawowe sprzęty, itp.

Brak dostatecznych środków finansowych powoduje, że większość osób zgłasza się o wsparcie do pomocy społecznej. Dlatego też konieczne jest, aby w szczególnie trudnym dla osoby lub rodziny okresie udzielona pomoc pozwoliła na faktyczne zaspokojenie elementarnych potrzeb. W przypadku braku możliwości radzenia sobie z czynnościami domowymi lub samoobsługą, w celu jak najdłuższego zatrzymania osoby w środowisku, zapewnienie pomocy usługowej. Ciężar tej pomocy musi przejść gmina, której sytuacja będzie tym trudniejsza, że dochodzą nowe zadania, dotychczas finansowane przez budżet państwa a obecnie przekazane do finansowania gminie. Z tego też względu należy poszukiwać dodatkowych środków.

Obok form pomocy o charakterze finansowym, rzeczowym lub usługowym, konieczne jest rozwijanie form pozamaterialnych w formie np.: poradnictwa, wsparcia psychologicznego lub prawnego, aktywizację społeczną, powoływanie zespołów pomocowych, rozwój samopomocy. Celem tych wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji i doprowadzenie do usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami. O pełnym usamodzielnieniu nie będzie jednak mowy bez zapewnienia bezrobotnym zatrudnienia w różnych formach np.: zatrudnienie socjalne, roboty publiczne, prace interwencyjne, itp. Konieczne jest tu wyrównywanie szans różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych, kobiet, ludzi młodych i długotrwale bezrobotnych. Nie bagatelne znaczenie ma tu fakt edukacji ustawicznej oraz jej dostosowanie do potrzeb rynku pracy oraz istniejących problemów.

Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażującej sferę polityczną, gospodarczą i społeczną. Wskazane jest, więc stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie, a nie odrębne do poszczególnych jej członków. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania społecznych problemów (przedstawiciele władzy lokalnej, pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, przedstawiciele kościoła itp.) Przedstawiciele w/w instytucji muszą prowadzić nie tylko wspólne działania w celu rozwiązywania lub łagodzenia problemów społecznych, ale też przeciwdziałać ich powstawaniu. Podejmowane wspólne działania winny mieć również na celu

przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób i grup oraz włączenie w życie społeczne środowisk już wykluczonych. Podmioty realizujące powyższe zadania muszą zwiększać efektywność swoich działań, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji ich przedstawicieli oraz wprowadzać nowe formy pracy.

Programy naprawcze oraz programy profilaktyczne winny być poddawane społecznej ocenie. Także ich realizacja winna być poddawana takiej ocenie, a w razie konieczności winny one być aktualizowane i dostosowywane do istniejących potrzeb i problemów.

GLÓWNE CELE W STRATEGII na lata 2006 – 2011:

- 1. Zabezpieczenie środków materialnych w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Wielgomłyny.**
- 2. Mobilizowanie ludzi do działania celem wyrównania szans, zapobieganie marginalizacji poprzez ciągle ulepszanie istniejących form pomocy, wprowadzanie nowych form pomocy i nowych standardów i instrumentów zarządzania w sferze pomocy społecznej oraz włączenie zagrożonych środowisk w życie społeczne.**
- 3. Zwiększenie akceptacji społeczeństwa lokalnego na osoby i rodziny wymagające wsparcia.**
- 4. Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.**

Plan działań strategicznych na lata 2006 – 2011

Cel 1. - Zabezpieczenie środków materialnych w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Wielgomłyny.

Sposób realizacji:

- Pomoc finansowa lub w naturze dostosowana do potrzeb osób i rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
- Zabezpieczenie gorącego posiłku osobom tego pozbawionym;
- Pomoc w formie usług opiekuńczych;
- Pomoc osobom niepełnosprawnym, w szczególności w celu likwidacji barier oraz pomoc w pozyskiwaniu niezbędnego sprzętu ortopedycznego;
- Realizacja świadczeń rodzinnych;
- Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gmina;
- Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Organizacje kościelne;
- Gminny Ośrodek Zdrowia;
- Sponsorzy.

Cel 2. Mobilizowanie ludzi do działania celem wyrównania szans, zapobieganie marginalizacji poprzez ciągle ulepszanie istniejących form pomocy, wprowadzanie nowych form pomocy i nowych standardów i instrumentów zarządzania w sferze pomocy społecznej oraz włączenie zagrożonych środowisk w życie społeczne.

Sposób realizacji:

- Propagowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia;
- Aktywizacja społeczności lokalnych;
- Ułatwienie dostępu do informacji – utworzenie punktu informacyjno – konsultacyjnego, prelekcje, wydawanie poradników i informatorów;
- Aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem;
- Zbudowanie systemu wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy;
- Pomoc rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży przez wzmocnienie roli rodziny i zwiększenie roli wychowawczej placówek edukacyjnych;
- Zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży;
- Zwiększenie aktywności osób starszych;
- Propagowanie zdrowego stylu życia;
- Rozwój edukacji ustawicznej formalnej i nieformalnej;
- Organizowanie prac społecznie użytecznych jako nowej formy pomocy społecznej.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Urząd Gminy;
- Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe.
- Organizacje pozarządowe i kościelne.
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Policja.
- Powiatowy Urząd Pracy.
- Lokalny biznes.

Cel 3. Zwiększenie akceptacji społeczeństwa lokalnego na osoby i rodziny wymagające wsparcia.

Sposób realizacji:

- Utworzenie Klubu Integracji Społecznej jako ośrodka wsparcia dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.
- Utworzenie bazy danych o mieszkaniowych zasobach gminy;
- Likwidacja barier architektonicznych.
- Zorganizowanie punktu poradnictwa rodzinnego.
- Utworzenie punktu informacyjno – konsultacyjnego.

Realizatorzy:

- Gmina.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Poradnie Odwykowe.
- Administratorzy budynków mieszkaniowych.
- Wydział Edukacji.
- Powiatowy Urząd Pracy.
- Policja.
- Kościół.
-

Cel 4. Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.

Sposób realizacji:

- Nawiązanie współpracy z lokalnymi instytucjami i kościołami w celu wspólnego:
 - diagnozowania istniejących problemów;
 - podejmowania działań na rzecz łagodzenia lub rozwiązywania istniejących problemów,
 - przygotowywania programów profilaktycznych i naprawczych,
 - monitorowania rodzin zagrożonych.
- * Wzajemna wymiana informacji w zakresie potrzeb osób i rodzin oraz form świadczonej pomocy przez poszczególne podmioty.

- Tworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
- Informowanie mieszkańców gminy o przysługujących im prawach i uprawnieniach.
- Edukowanie prorodzinne.
- Zwiększenie efektywności pracy poszczególnych instytucji poprzez prowadzenie szkoleń dla ich przedstawicieli.
- Budowanie zespołów specjalistów w celu rozwiązywania konkretnych problemów indywidualnych rodzin.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Instytucje rządowe i samorządowe.
- Kościół.
- Powiatowy Urząd Pracy
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

HARMONOGRAM REALIZACJI CELU NR 1.

Lp	Cele szczegółowe	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Pomoc finansowa lub w naturze dostosowana do potrzeb osób i rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	X	X	X	X	X	X
2.	Zabezpieczenie gorącego posiłku osobom tego pozbawionym	X	X	X	X	X	X
3.	Pomoc w formie usług opiekuńczych.	X	X	X	X	X	X
4.	Pomoc osobom niepełnosprawnym, w szczególności w celu likwidacji barier oraz pomoc w pozyskiwaniu sprzętu ortopedycznego.	X	X	X	X	X	X
5.	Realizacja świadczeń rodzinnych	X	X	X	X	X	X
6.	Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych	X	X	X	X	X	X

HARMONOGRAM REALIZACJI CELU NR 2

Lp.	Cele szczegółowe	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Propagowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia.	X	X	X	X	X	X
2.	Aktywizacja społeczności lokalnych.	X	X	X	X	X	X
3.	Ułatwienie dostępu do informacji, utworzenie punktu konsultacyjnego, prelekcje, poradniki informatory	X	X	X	X	X	X
4.	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem	X	X	X	X	X	X
5.	Zbudowanie systemu wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy	X	X				
6.	Pomoc rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży, wzmocnienie roli rodziny i placówek edukacyjnych	X	X	X	X	X	X
7.	Zagospodarowanie czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży	X	X	X	X	X	X
8.	Zwiększenie aktywności osób starszych	X	X	X	X	X	X
9.	Propagowanie zdrowego stylu życia	X	X	X			
10.	Rozwój edukacji ustawicznej formalnej i nieformalnej	X	X	X	X		
11.	Organizowanie prac społecznie użytecznych jako nowej formy pomocy społecznej.	X	X	X	X	X	X

HARMONOGRAM REALIZACJI CELU NR 3

Lp.	Cele szczegółowe	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej jako ośrodka wsparcia dla osób wykluczonych społecznie	X	X				
2.	Utworzenie bazy danych o mieszkaniowych zasobach gminy	X	X	X	X	X	X
3.	Likwidacja barier architektonicznych	X	X	X	X	X	X
4.	Zorganizowanie punktu poradnictwa rodzinnego	X					
5.	Utworzenie punktu informacyjno konsultacyjnego	X					

HARMONOGRAM REALIZACJI CELU NR 4

Lp.	Cele szczegółowe	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Nawiązanie współpracy z lokalnymi instytucjami i kościołami w celu wspólnego: <ul style="list-style-type: none"> • diagnozowania istniejących problemów • podejmowania działań na rzecz łagodzenia lub rozwiązywania istniejących problemów • przygotowywania programów profilaktycznych, naprawczych • monitorowania rodzin zagrożonych 	X					
			X	X	X	X	X
			X	X	X	X	X
			X	X	X	X	X
			X	X	X	X	X
2.	Wzajemna wymiana informacji w zakresie potrzeb osób i rodzin oraz form świadczonej pomocy przez posz. podmiot.	X	X	X	X	X	X
3.	Tworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	X	X				
4.	Informowanie mieszkańców gminy o przysługujących im prawach i uprawnieniach	X	X	X	X	X	X
5.	Edukowanie prorodzinne	X	X	X	X	X	X
6.	Budowanie zespołów specjalistów w celu rozwiązywanie konkretnych problemów Indywidualnych rodzin	X	X	X	X	X	X

PRIORYTETY

Wszystkie cele przyjęte w powyższej strategii są ze sobą ściśle powiązane i wymagają jak najszybszego wdrożenia. Odnoszą się one do poprawy życia mieszkańców naszej gminy i mają za zadanie zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz reintegrację środowisk wykluczonych. Jednak ze względów finansowych oraz kadrowych realizacja wszystkich jednocześnie nie jest możliwe. Dlatego też wybrano cele priorytetowe, których realizację należy rozpocząć w pierwszej kolejności. Do takich zadań należy zaliczyć:

1. Zabezpieczenie środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, świadczenie niezbędnej pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej.
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.
3. Programy nakierowane na poszczególne grupy, takie jak: niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni, osoby uzależnione, rodziny niepełne, dysfunkcyjne.
4. Aktywizacja społeczności lokalnych.
5. Wspieranie rodzin w realizacji swoich funkcji.
6. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
7. Likwidacja barier architektonicznych.
8. Organizowanie wspólnych lokalnych działań w celu wspólnego diagnozowania problemów, wymiany informacji, przygotowania programów profilaktycznych i naprawczych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
9. Stworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podstawowymi źródłami finansowania działań mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych będą:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu państwa,
- środki własne podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych,
- środki w ramach programu „Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich”,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy na realizację prac społecznie użytecznych,
- sponsorzy,

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zależeć będzie od różnych czynników, takich jak: sytuacja finansowa gminy, środki otrzymane z budżetu państwa, rządowe programy naprawcze, zaangażowanie lokalnych Władz i instytucji oraz aktywności samych mieszkańców gminy.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii zostaną przygotowane odrębne projekty, a ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane.

Systematycznie też będzie prowadzona analiza osiągniętych wyników i raz w roku sporządzany będzie raport dotyczący realizacji zadań wynikających ze strategii. Raporty będą stanowiły podstawę dalszych prac diagnostycznych i planistycznych. Raporty te będą przedstawiane władzom samorządowym.

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w strategii będzie prowadzony przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

MOCNE I SŁABE STRONY GMINY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Jedną z podstawowych metod strategicznych polegającą na ocenie elementów, które należy wykorzystać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest analiza mocnych i słabych stron.

MOCNE STRONY to wszystkie atuty, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenie. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać.

SŁABE STRONY to wszelkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudnić lub uniemożliwić realizację celów strategicznych.

Mocne i słabe strony w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobra organizacja pracy w ośrodku pomocy społecznej, • dobra organizacja pracy jednostek organizacyjnych gminy i administracji publicznej, • dobrze zdiagnozowane niektóre obszary problemowe, np.: bezrobocie • wykwalifikowana kadra instytucji pracujących na rzecz mieszkańców gminy • doświadczenie w zakresie realizacji programów profilaktycznych i naprawczych, • rozwinięte formy pomocy pozamaterialnej, • dobrze rozwinięta pozarolnicza działalność gospodarcza, • dwa duże zakłady mięsne dające zatrudnienie i możliwość wynajęcia mieszkań w przyzakładowych blokach, • stosunkowo niskie koszty utrzymania i pracy, • duże zasoby siły roboczej, • wysoki odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym, • prężnie działający Gminny Ośrodek Kultury, • filia Gminnego Ośrodka Kultury w Krzętowie z punktem wyrobów ceramicznych, • dobra współpraca ze szkołami działającymi na terenie gminy, GOZ, GOK, Kościołami, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby klientów pomocy społecznej (przyjmowanie wzorców zachowań przez dorosłe już dzieci osób korzystających z pomocy), • brak pełnej diagnozy problemów społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, • brak systemowych rozwiązań problemów społecznych, • niewykorzystane środki na realizację działań profilaktycznych (środki za sprzedaż napojów alkoholowych), • wysoka stopa bezrobocia, • niski poziom wynagrodzeń, • rosące koszty utrzymania, • wzrost zatrudnienia „na czarno”, • niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, • duży odsetek osób bezrobotnych długotrwale w wieku 45 – 55 lat z niskim poziomem wykształcenia, • odpływ wykwalifikowanej kadry, • nieskoordynowane działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, • brak bazy danych o kompetencjach instytucji świadczących pomoc mieszkańcom gminy, • zły przepływ informacji, • rutyna osób zajmujących się pracą na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, • niechęć mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji w niektórych działaniach,

	<ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców gminy, • niechęć instytucji do prowadzenia wspólnych działań – niezdrowa konkurencja, • biurokracja, • brak precyzyjnych przepisów prawnych lub ciągłe ich zmiany.
--	--

Opracowanie „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielgomłyny” oraz jej wdrażanie wynika i odpowiada obowiązującym przepisom prawnym:

1. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – Dz.U. z 2004r Nr 64, poz. 593; z późniejszymi zmianami;
2. ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych – Dz.U z 2003r Nr 228, poz. 2255 z późniejszymi zmianami;
3. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – Dz.U z 2004r Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami;
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym – Dz.U. z 2003r Nr 122, poz. 1143 z późniejszymi zmianami;
5. ustawa z dnia 25 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych – Dz.U. z 2001r Nr 71, poz. 734 z późniejszymi zmianami;
6. ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – Dz.U z 2003r Nr 203, poz. 1966 z późniejszymi zmianami;
7. ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – Dz.U. z 2002r Nr 147, poz. 1231 z późniejszymi zmianami;
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz.U. z 2005r Nr 179, poz. 1485;
9. ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym – Dz. U z 2001r Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami.;
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005r w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych – Dz. U z 2005r Nr 210, poz. 1745.